

Tomasz Figarski, Łukasz Kajtoch

WPŁYW WEZBRAŃ POWODZIOWYCH ORAZ PRZEKSZTAŁCEŃ HYDROTECHNICZNYCH RZEK NA WARUNKI WYSTĘPOWANIA PTAKÓW LĘGOWYCH PODGÓRSKICH KORYT RZECZNYCH

The impact of severe floods and alterations of riverine ecosystems on the occurrence conditions of birds breeding in submontane river channels

ABSTRAKT: Praca opisuje wpływ zmian wywołanych w podgórskich korytach rzecznych na skutek wezbrań powodziowych w 2010 r., a także podjętych później (2011/2012 r.) prac hydrotechnicznych na warunki występowania zgrupowań ptaków lęgowych. Wykazano pozytywny wpływ zjawisk powodziowych na bogactwo gatunkowe i liczebność populacji ptaków, który szczególnie wyraźnie zaznaczony był na tych odcinkach cieków, które przed powodzią podlegały intensywnym przemianom antropogenicznym (hydrotechnicznym). Wpływ o charakterze przeciwnym, a więc zubożenie populacji ptaków stwierdzono w wyniku działań regulacyjnych.

SŁOWA KLUCZOWE: powódź, prace hydrotechniczne, regulacje cieków, Karpaty, awifauna lęgowa

ABSTRACT: The paper describes the influence of sever flood which occurred in 2010 and later alterations of riverine habitats (2011/2012) on the breeding bird assemblages in submontane river channels. A positive influence of the flood event on the bird species richness and population abundance was demonstrated. This effect was particularly marked in those river channels which previously had been subjected to hydrotechnical transformations and regulations. An impact of the opposite character, consisting in a significant decline in the breeding bird assemblages, was found to be the effect of intensive water control transformations.

KEY WORDS: flood, hydrotechnical works, river regulations, Carpathians, breeding birds

Wstęp

Doliny rzeczne stanowią ważny element przestrzeni, zarówno ze względów gospodarczych, kulturowych, jak i środowiskowych (np. Bojarski et al. 2005, Wyźga et al. 2008b). Nie bez przyczyny, w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej EECONET, będącej spójnym przestrzennie i funkcjonalnie systemem obszarów o wysokich wa-

lorach przyrodniczych, najcenniejsze obszary lokują się właśnie w dolinach rzecznych (Liro 1998). O trudnych do przecenienia walorach przyrodniczych wielu dolin rzecznych świadczą częste uznawanie ich za obszary Natura 2000, zarówno „siedliskowe”, jak i „ptasie” (<http://natura2000.gdos.gov.pl/>) oraz ostoje ptasie o znaczeniu międzynarodowym - IBA (Wilk et al. 2010). Charakterystyczną cechą koryt rzecznych jest